

Wartość kultury polskiej

I. PROSPEKT WARTOŚCI



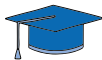
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój duchowy



1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznanie dorobku kultury polskiej



1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kształtowanie poczucia dumy z dziedzictwa kultury narodowej



1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Co rozumiesz pod pojęciem ducha narodu?
- Udział kultury polskiej w dziedzictwie kultury europejskiej.
- Elementy kultury, które mogą stanowić wizytówkę Polski w świecie.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE



Normy

- Dziedzictwo kultury narodowej stanowi część tożsamości człowieka.
- Dziedzictwo kulturalne własnego kraju stanowi o jego bogactwie.
- Kultura pomaga w wychowaniu i samowychowaniu.

Zasady

- Dzielę się moją polską kulturą, także w środowiskach zagranicznych.
- Poznaję dzieła literackie, filmowe, teatralne, malarskie, muzyczne, itd. zrealizowane przez polskich twórców.
- Jestem dumny z dziedzictwa polskiej kultury.
- Poszukuję specyficznych cech wyróżniających polską kulturę.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW



Normy

- Rodzice są odpowiedzialni za przekaz wartości rodzimej kultury.
- Kultura narodu umacnia wartości przekazywane w wychowaniu.
- Przyszłość kultury narodowej zależy od wychowania każdego dziecka.
- Wyjazdy wypoczynkowe powinny mieć wymiar nie tylko rekreacyjny, ale i poznawczy.

Zasady

- Przekazując wartości moim dzieciom, ubogacam je wzorcami zaczerpniętymi z tekstów literatury polskiej.
- Wychowuję dziecko w poczuciu, że wszyscy jesteśmy w równym stopniu odbiorcami jak i twórcami kultury.
- Rozbudzam w dziecku zainteresowanie kontekstem kulturowym miejsca, w którym mieszkamy, lub które odwiedzamy.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY



Normy

- Należy zaszczepiać w młodych ludziach dumę z osiągnięć kultury narodowej.

- Nauczyciel powinien ustawicznie poszerzać swoją wiedzę o rodzimej sztuce i być na bieżąco zorientowany w ważnych wydarzeniach polskiego świata kultury.
- Szkoła jest miejscem rozwijania talentów, które w przyszłości staną się częścią kultury polskiej.

Zasady

- Organizuję maratony filmowe, wyjścia na koncerty, wystawy, spektakle, itp. by zapoznać młodych ludzi z bogactwem polskiej kultury.
- Nawiązując do arcydzieł kultury polskiej, staram się ukazywać uczniom zarówno kontekst historyczny, w jakim powstawały, jak również ich uniwersalne przesłanie.
- Zachęcam uczniów do samodzielnych poszukiwań literackich, filmowych, muzycznych itd., poszerzających ich wiedzę o polskiej kulturze.



1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Bardzo popularne stały się kampanie promujące kraje poza ich granicami. Proponujemy uczniom zaaranżowanie kampanii, która zachęcałaby do odwiedzenia Polski ze względu na walory jej kultury i sztuki. Uczniowie podzieleni na grupy mają za zadanie znaleźć 10 powodów, dla których warto przyjechać do Polski i poznać piękno architektury, malarstwa, rzeźby, uczestniczyć w ważnych wydarzeniach muzycznych, teatralnych, filmowych itp. Działania uczniów kończy multimedialna prezentacja; można wykorzystać materiał muzyczny, ikonograficzny, filmowy, stanowiący wizytówkę polskiej kultury.



1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Wraz z poznawaniem dziedzictwa polskiej kultury, w młodych ludziach rozwija się poczucie przynależności do ojczyzny i jej kultury. Tożsamość ucznia uformowana jest na wartościach kultury polskiej. Dzięki temu uczeń rozpoznaje i rozumie swoje miejsce w narodzie, a przez to i we wspólnocie ludzkiej. Potrafi rozmawiać na temat wartości kultury narodowej i dzielić się nią w środowiskach zagranicznych. Sam aranżuje wyjścia na koncerty, wystawy, spektakle, organizuje maratony filmowe prezentujące dzieła polskich twórców. Obcowanie z kulturą narodową rodzi fascynację jej dziedzictwem i miłość do ojczyzny.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzi ludzie wykazują nieznajomość sztuki własnego narodu. Nie szukają inspiracji i wzorców postępowania we własnym dziedzictwie kulturalnym, dlatego często nie rozwijają swoich talentów. Rodzice, obojętni na wartości kultury, ograniczają tym samym rozwój intelektualny swoich dzieci. Brak związków z kulturą ojczystą prowadzi do odrywania się od polskich korzeni. W miejsc bogatej kultury polskiej wprowadzane są subkultury i wzorce z innych społeczności.



II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Celem wychowawczym jest m.in. kształtowanie w uczniach dumy z dziedzictwa kultury narodowej. Zarówno w szkole, jak i w domu powinno się rozmawiać o „duchu narodu”. Duchowa ojczyzna to dzieła literackie, malarskie, muzyczne, filmowe, teatralne, a także wszystkie prawa, zwyczaje, historia. Dziedzictwo kulturalne danego kraju świadczy o jego bogactwie. Wraz z poznawaniem dziedzictwa kulturowego, w dzieciach wzrasta poczucie przynależności do ojczyzny.



Trzeba zauważać i rozwijać młode talenty, ponieważ one w przyszłości będą twórcami kultury. Przyszłość kultury polskiej z pewnością zależy od wychowania każdego dziecka. Brak związków z dziedzictwem narodowym może spowodować wprowadzenie w to miejsce subkultur i obcych wzorców.



2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Joanna Olech (ur. 1955) – pisarka, grafik oraz krytyk literacki. Popularność zdobyła debiutancką książką. *Dynastia Miziołków* ukazała się w 1994 roku. Pierwowzorami postaci literackich są dzieci autorki: Marek, Ania i Kasia. Wiele zabawnych historii opisanych w książce wydarzyło się naprawdę. W 1995 roku Joanna Olech zdobyła Nagrodę Literacką im. Kornela Makuszyńskiego, a rok później książka została Dziecięcym Bestsellerem Roku. Kolejne publikacje również przynosiły wyróżnienia i nagrody.

Wszystkie stopnie już wystawione i pani Barszcz zabrała nas do Łazienek. Przed Pałacem na wodzie stała wycieczka szkolna z Łomży i wrzucała monety do fontanny (taki przesąd).

Ledwo wycieczka się oddaliła, zaczęliśmy łowić forszę. Mnie, jak na złość, przypadły same pięciogroszówki, ale i tak starczyło na lody.

A później zwiedzaliśmy pałac królewski, z którego pani Barszcz wyszła w muzealnych filcowych kapciach i mieliśmy niezłą zabawę, kiedy doszła w nich aż do przystanku. Tam jakaś starowinka pozbawiona poczucia humoru zwróciła pani Barszcz uwagę i trzeba było wracać.

W przyszłym tygodniu idziemy na Stare Miasto. Ciekawe, czy jest tam fontanna?

J. Olech, *Dynastia Miziołków*, dz. cyt., s. 53-54.

Miziołek jak zwykle ironizuje. Nawet zwiedzanie najważniejszych miejsc na mapie dziedzictwa kulturowego Polski jest dla niego okazją do żartów i wygłupów.

Z pewnością nauczyciele muszą dobrze organizować takie wycieczki, aby nie były one dla uczniów nudne. Na szczęście kustosze czy przewodnicy wiedzą, w jaki sposób opowiadać o zabytkach, aby zainteresować dzieci. Trzeba dołożyć wszelkich starań, żeby największą atrakcją wycieczkowiczów nie był jedynie obiad w restauracji typu fast food czy wyjmowanie pieniędzy z fontanny.



III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Nie można zaprzeczyć, że człowiek istnieje zawsze w ramach określonej kultury, ale prawdą jest też, że nie wyraża się on cały w tej kulturze. Zresztą sam fakt rozwoju kultur dowodzi, że w człowieku jest coś, co wykracza poza kulturę. To „coś” to właśnie ludzka natura: to ona jest miarą kultury i to dzięki niej człowiek nie staje się więźniem żadnej ze swych kultur, ale umacnia swoją osobową godność, żyjąc zgodnie z głęboką prawdą swego bytu.



VSpl 53.

Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, dz. cyt., s. 91.

Jestem synem narodu, który przetrwał najstraszliwsze doświadczenia dziejów, którego wielokrotnie sąsiedzi skazywali na śmierć – a on pozostał przy życiu i pozostał sobą. Zachował własną tożsamość i zachował pośród rozbiorów i okupacji własną suwerenność jako naród – nie biorąc za podstawę przetrwania jakichkolwiek innych środków fizycznej potęgi jak tylko kultura, która się okazała potęgą większą od tamtych potęg.



Mt 23,37-39.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

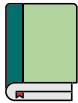
Jeruzalem, Jeruzalem! Ty zabijasz proroków i kamienujesz tych, którzy do ciebie są posłani. Ile razy chciałem zgromadzić twoje dzieci, jak ptak swe pisklęta zbiera pod skrzydła, a nie chcieliście. Oto wasz dom zostanie wam pusty. Albowiem powiadam wam: Nie ujrzycie Mnie odtąd, aż powiecie: Błogosławiony, który przychodzi w imię Pańskie.



KKK 909;
por. 1887.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Ponadto ludzie świeccy powinni wspólnymi siłami tak uzdrawiać istniejące w świecie obyczaje i stosunki, jeśli skłaniają gdzieś do grzechu, aby to wszystko stosowało się do norm sprawiedliwości i raczej sprzyjało praktykowaniu cnót, niż mu przeszkadzało. Tak postępując, przepoją kulturę i dzieła ludzkie wartościami moralnymi.



IV. LITERATURA

Antropologia kultury. Zagadnienia i wybór tekstów, oprac. G. Godlewski, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2005.

Antropologia słowa, oprac. G. Godlewski, A. Mencwel, R. Sulima, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2003.

Chałupnik A., *Antropologia widowisk*, oprac. A. Chałupnik, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2005.

- Jan Paweł II, *Encyklika Veritatis splendor*, w: tegoż, *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 2, red. S. Małysiak, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 2005, s. 533-634.
- Jan Paweł II, *Pamięć i tożsamość*, wyd. Znak, Kraków 2005.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Kulmowa J., *Po co jest teatr?*, w: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy czwartej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 187.
- Kultura polska. Silva rerum*, red. R. Cudak, J. Tambor, wyd. Szkoła Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1999.
- Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy*, red. M.P. Markowski, wyd. Universitas, Kraków 2006.
- Nowe formy w literaturze popularnej*, red. B. Owczarek, wyd. Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007.
- Olech J., *Dynastia Miziołków*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018.



- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Puzynina J., *Słowo – wartość – kultura*, wyd. TN KUL, Lublin 1997.
- Relacje między kulturą wysoką i popularną w literaturze, języku, edukacji*, red. B. Myrdzik, wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2005.
- Walas T., *Zrozumieć swój czas. Kultura polska po komunizmie. Rekonesans*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2003.
- Zwoliński A., *Dźwięk w relacjach społecznych*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2004.
- Zwoliński A., *Obraz w relacjach społecznych*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2004.

